

EWALUACJA WBO 2020

Ewaluacja WBO 2020 została przeprowadzona po zakończeniu głosowania na projekty tej edycji. Ze względu na sytuację epidemiczną nie odbyło się dedykowane spotkanie ewaluacyjne, lecz mieszkańcy zostali poproszeni o przesyłanie uwag, pomysłów i spostrzeżeń drogą mailową. Ogłoszenie o ewaluacji zostało umieszczone na facebookowym profilu WBO oraz stronie internetowej WBO. Uwagi można było zgłaszać w dniach 13 - 30 listopada 2020. Mieszkańcy zgłosili w sumie 40 uwag, do których Urząd Miejski Wrocławia odnosi się w poniższym raporcie.

lp.	uwagi mieszkańców	odpowieź UMW
1	zwiększenia środków finansowych w przyszłorocznym Wrocławskim Budżecie Obywatelskim, gdyż co roku dużo ciekawych projektów nie jest realizowanych, mimo że zebrały one dużą liczbę głosów. Myślę, że zwiększenie środków finansowych z kwoty 25 mln zł do 40-50 mln zł jest możliwe do osiągnięcia przez miasto.	Uwaga nieuwzględniona Minimalna wysokość budżetu obywatelskiego wynika z Art. 5a. ust. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i wynosi 0,5% wydatków gminy w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu. We Wrocławiu było to 4 980 980 478 zł, na budżet obywatelski musi być zatem przeznaczona kwota co najmniej 24 904 902 zł . Z uwagi na sytuację finansową miasta wynikającą z epidemii nie przewiduje się zwieszenia puli na WBO w roku 2021. Należy jednak pamiętać, że na budżet partycypacyjny we Wrocławiu składają się 3 instrumenty: Wrocławski Budżet Obywatelski, Mikrogranty i Fundusz Osiedlowy (FO). Ich łączna wartość przekracza 45 mln zł rocznie. Zadania do FO, choć zgłaszane przez daną Radę Osiedla , proponowane są przez mieszkańców. Warunkiem wprowadzenia przez Radę Osiedla projektu do Funduszu Osiedlowego jest uprzednie przeprowadzenie konsultacji. Jest to zatem mechanizm podobny do WBO, ale decyzyjność nie jest oparta na głosowaniu. Narzędzie FO będzie udoskonalone w najbliższych latach. Nie posiada ono też ograniczeń wynikających z zapisów ustawowych. Kolejna edycja Funduszu Osiedlowego ruszy w 2021 r. Zachęcamy mieszkańców w kontakcie z Radami Osiedla w sprawie zgłaszania projektów do Funduszu.
2	Kiedy projekt okazuje się tańszy w realizacji niż przewidywano, pieniądze wydawane są „na siłę”. Np. niejedna ulica mogłaby pozazdrościć oświetlenia niektórym odległym, nie uczęszczanym po nocy parkowym alejkom, bo koniecznie trzeba było wydać cały budżet, zagęszczając latarnie. Postulat: powinna istnieć procedura pozwalająca bezproblemowo zwrócić nadwyżkę finansową do kasy miejskiej i rozliczyć inwestycję.	Uwaga przyjęta Każdy projekt realizowany jest w zakresie wynikającym z opisu, weryfikacji oraz uzgodnień z liderem projektu. Jeżeli po ukończeniu inwestycji okazuje się, że zostały jakieś wolne środki, zostają one przekazane na inne projekty WBO

3	<p>trzeba zwiększyć budżet. Bez tego ani rusz. Więcej kasy – więcej projektów przechodzi. Więcej kasy – Wrocław staje się ładniejszy, i szybciej, i coraz więcej zrealizowanych inwestycji, a przede wszystkim bliżej Zielonej Stolicy, którą chcecie w końcu wygrać.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Minimalna wysokość budżetu obywatelskiego wynika z Art. 5a. ust. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i wynosi 0,5% wydatków gminy w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu. We Wrocławiu było to 4 980 980 478 zł, na budżet obywatelski musi być zatem przeznaczona kwota 24 904 902 zł . Wrocławski Budżet Obywatelski wynosi dokładnie 25 mln zł.</p> <p>Z uwagi na sytuację finansową miasta wynikającą z epidemii nie zwiększymy puli na WBO w roku 2021. Należy jednak pamiętać, że na budżet partycypacyjny we Wrocławiu składają się 3 instrumenty: Wrocławski Budżet Obywatelski, Mikrogranty i Fundusz Osiedlowy (FO). Ich łączna wartość przekracza 45 mln zł rocznie. Zadania do FO, choć zgłaszane przez daną Radę Osiedla , proponowane są przez mieszkańców. Warunkiem wprowadzenia przez Radę Osiedla projektu do Funduszu Osiedlowego jest uprzednie przeprowadzenie konsultacji. Jest to zatem mechanizm podobny do WBO, ale decyzyjność nie jest oparta na głosowaniu. Narzędzie FO będzie udoskonalone w najbliższych latach. Nie posiada ono też ograniczeń wynikających z zapisów ustawowych.</p> <p>Kolejna edycja Funduszu Osiedlowego ruszy w 2021 r. Zachęcamy mieszkańców w kontakcie z Radami Osiedla w sprawie zgłaszania projektów do Funduszu.</p>
4	<p>Wnioskujemy o zwiększenie puli środków WBO o co najmniej 5 mln zł. Budżet miasta rośnie, wielkość WBO pozostaje bez zmian, a nawet zmalała, jeśli odniesiemy się do edycji z zielonym lub zabytkowym WBO. Budżet miasta w 2021 ma być rekordowy, więc dlaczego nie dać mieszkańcom rekordowej puli w WBO? Od lat twierdzimy, że to mieszkańcy wiedzą lepiej niż urząd, jakie inwestycje lokalne są potrzebne. Dlatego to oni powinni w coraz większym stopniu współdecydować o mieście.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Minimalna wysokość budżetu obywatelskiego wynika z Art. 5a. ust. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i wynosi 0,5% wydatków gminy w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu. We Wrocławiu było to 4 980 980 478 zł, na budżet obywatelski musi być zatem przeznaczona kwota 24 904 902 zł . Wrocławski Budżet Obywatelski wynosi dokładnie 25 mln zł.</p> <p>Z uwagi na sytuację finansową miasta wynikającą z epidemii nie zwiększymy puli na WBO w roku 2021. Należy jednak pamiętać, że na budżet partycypacyjny we Wrocławiu składają się 3 instrumenty: Wrocławski Budżet Obywatelski, Mikrogranty i Fundusz Osiedlowy (FO). Ich łączna wartość przekracza 45 mln zł rocznie. Zadania do FO, choć zgłaszane przez daną Radę Osiedla, proponowane są przez mieszkańców. Warunkiem wprowadzenia przez Radę Osiedla projektu do Funduszu Osiedlowego jest uprzednie przeprowadzenie konsultacji. Jest to zatem mechanizm podobny do WBO, ale decyzyjność nie jest oparta na głosowaniu. Narzędzie FO będzie udoskonalone w najbliższych latach. Nie posiada ono też ograniczeń wynikających z zapisów ustawowych.</p> <p>Kolejna edycja Funduszu Osiedlowego ruszy w 2021 r. Zachęcamy mieszkańców w kontakcie z Radami Osiedla w sprawie zgłaszania projektów do Funduszu.</p>

5	<p>Wnoskujemy, żeby dodatkowe środki (z punktu 2., co najmniej 5 mln zł) trafiły do puli osiedlowej. Obecnie WBO niemal całkowicie straciło swój cel związany z aktywizacją. W ostatnich latach obserwujemy niepokojący proces zmiany WBO z projektu dla społeczności lokalnych, na projekt dla grup najlepiej zorganizowanych, z największą liczbą sponsorów i sumą wewnętrznego budżetu grupy czy lidera. Jest to zgubne, bo nie daje szans nowym liderom, grupom nieformalnym itp. W pierwotnym zamyśle WBO miało stać się początkiem budowania aktywnej społeczności osiedlowej. Dzisiaj budzące się inicjatywy, bez siatki kontaktów, wsparcia RO, z jej środkami, sztabem grafików i specjalistów od portali społecznościowych, nie mają szans przebić się przez już mocno rozpędzoną "maszynę WBO". To powoduje, że nowi liderzy nie mają równych szans, nie tylko w głosowaniu WBO, ale też w budowaniu lokalnej aktywności. Na początku WBO autor projektu miał skupić wokół siebie społeczność lokalną i zainicjować jej aktywność w głosowaniu, która często stawała się załącznikiem działań całorocznych a nawet długofalowych na osiedlu, dzisiaj musi myśleć o całym zapleczu reklamowo - marketingowym, by dogonić konkurencję.</p> <p>Kwota 9 mln na projekty osiedlowe sprawia, że bardzo trudno jest zrealizować swój pomysł. W zasadzie jest to niemożliwe w pojedynkę, niezależnie od jakości proponowanego projektu. Jest to częściowo skutek zbyt małej puli na projekty osiedlowe. Minimalna kwota, o jaką należy zwiększyć pulę środków na projekty osiedlowe, to 5 mln. Wówczas pule osiedlowa i ogólnomiejska się wyrównają.</p>	<p>Uwaga możliwa do realizacji w kolejnych edycjach</p> <p>Uwaga możliwa do spełnienia w ramach WBO w przypadku zwiększenia całego budżetu w kolejnych edycjach. Po zmianach ustawowych dotyczących budżetów obywatelskich i usztywnieniu sposobu jego procedowania i wprowadzania zmian, Wrocław wprowadził Fundusz Osiedlowy. Jest to narzędzie dające do dyspozycji Rad Osiedli pulę 40 mln zł, przyznawaną proporcjonalnie do wielkości osiedla w cyklu dwuletnim. Zadania do FO, choć zgłaszane przez daną radę, proponowane są przez mieszkańców. Warunkiem wprowadzenia przez Radę Osiedla projektu do Funduszu Osiedlowego jest uprzednie przeprowadzenie konsultacji. Jest to zatem mechanizm podobny do WBO, ale decyzyjność nie jest oparta na głosowaniu. Narzędzie FO będzie doskonalone w najbliższych latach. Nie posiada ono też ograniczeń wynikających z zapisów ustawowych.</p>
6	<p>zrównoważyć podział środków w puli projektów osiedlowych i ponadosiedlowych (taka sama kwota na projekty osiedlowe i ponadosiedlowe)</p>	<p>Uwaga możliwa do realizacji w kolejnych edycjach</p> <p>Uwaga możliwa do spełnienia w ramach WBO w przypadku zwiększenia całego budżetu w kolejnych edycjach. Po zmianach ustawowych dotyczących budżetów obywatelskich i usztywnieniu sposobu jego procedowania i wprowadzania zmian, Wrocław wprowadził Fundusz Osiedlowy. Jest to narzędzie dające do dyspozycji Rad Osiedli pulę 40 mln zł, przyznawaną proporcjonalnie do wielkości osiedla w cyklu dwuletnim. Zadania do FO, choć zgłaszane przez daną radę, proponowane są przez mieszkańców. Warunkiem wprowadzenia przez Radę Osiedla projektu do Funduszu Osiedlowego jest uprzednie przeprowadzenie konsultacji. Jest to zatem mechanizm podobny do WBO, ale decyzyjność nie jest oparta na głosowaniu. Narzędzie FO będzie doskonalone w najbliższych latach. Nie posiada ono też ograniczeń wynikających z zapisów ustawowych.</p>

7	wniosek o korektę kalendarza WBO (przesunięcie głosowania na wcześniejszy termin, np. czerwiec) - termin głosowania w drugiej połowie września i października nie jest szczęśliwy: ze względów pogodowych (a w tym roku dodatkowo epidemicznych) coraz trudniej prowadzić liderom kampanię informacyjną w terenie	Uwaga nieuwzględniona Zorganizowanie głosowania na projekty WBO 2021 już w czerwcu uniemożliwiłoby ich rzetelną, zgodną z procedurą wynikającą z Uchwały Rady Miejskiej Wrocławia nr LXII/1440/18 z dnia 13 września 2018 r. w sprawie Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego ocenę. Maksymalnie skrócony byłby również czas na składanie odwołań. Rozwiązaniem mogłoby być przeprowadzenie pełnej procedury naboru i oceny projektów w 2021 r., a przesunięcie głosowania na wiosnę lub lato 2022 r. Jednak takie rozwiązanie byłoby sprzeczne z Art. 5a. ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, który stanowi, że gminy będące miastami na prawach powiatów są zobowiązane przeprowadzić głosowanie na projekty budżetu obywatelskiego w każdym roku kalendarzowym.
8	postulat skrócenia okresu II etapu oceny projektów i wcześniejszego rozpatrzenia odwołań, by liderzy, którzy w wyniku odwołania otrzymali od urzędu zielone światło, mieli szansę przygotować się do głosowania	Uwaga przyjęta W kalendarzu WBO 2021 będzie więcej czasu na rozpatrzenie odwołań, w związku z czym wyniki oceny powinny zostać opublikowane wcześniej przed głosowaniem.
9	Powrót rejonizacji. Teraz to jedna, wielka walka szczurów. Ponad-osiedlowe owszem, zawsze tak było, ale osiedlowe...? Moje osiedle przez tą głupotę, dawno już nic nie wygrało, i jak stało, tak stoi - bez żadnych zmian, kiedy inne osiedla nawet obok rosną w siłę i co rusz się u nich ciągle coś dzieje- a to siłownia, a to nowy park, a to psi wybieg, itp., itd. A u nas JEDNO wielkie NIC. Zero!	Uwaga nieuwzględniona Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w Art. 5a. ust. 7 pkt. 4) nakłada na gminy obowiązek przeprowadzenia w przypadku budżetów obywatelskich równego i bezpośredniego głosowania mieszkańców. Równość ma aspekt formalny (każdy mieszkaniec ma taką samą liczbę głosów) i materialny ("siła głosu" mierzona w tym przypadku jego wartością w złotych). Jednocześnie ustawa pozwala na "rejonizację" wyłącznie w oparciu o jednostki pomocnicze gminy, jakimi we Wrocławiu są osiedla. Oznacza to w praktyce, że aby dokonać rejonizacji przy spełnieniu wymagań ustawowych, każdy rejon musiałby mieć taką samą liczbę mieszkańców, co biorąc pod uwagę obecny podział Wrocławia na osiedla jest niemożliwe. Trzeba jednak zauważyć, że gwarantowana kwota na inwestycje na każdym wrocławskim osiedlu została zapewniona w ramach Funduszu Osiedlowego. Jest to program bardziej lokalny niż WBO i często realizowane są z niego mniejsze inwestycje. W celu uczestnictwa w projektach realizowanych w ramach Funduszu Osiedlowego zachęcamy do kontaktu z właściwą Radą Osiedla.
10	Zdecydowany powrót małych projektów do 250 000 zł. Niektóre lokalizacje nie potrzebują sum do 750 000 zł, a są zmuszone tam być! To po pierwsze. Po drugie są niektóre takie inwestycje, które kalkulując bardziej opłaca się zrobić wpieryw za 250 000 zł, tak zwane małymi krokami niż dużymi od razu. W czasach gdy istniały małe projekty łatwiej też było coś wygrać, bo konkurencja była mniejsza. Nie mówiąc o tym, że takie projekty szybciej można było dokończyć, albowiem na kolejne lata, było większe prawdopodobieństwo wygranej. Po któreś tam, fundusz osiedlowy, niestety mało się sprawdził i nie przyniósł takich rezultatów i sukcesów, jakich się spodziewano.	Uwaga nieuwzględniona Szacunkową wartość projektu określa przede wszystkim jego lider, przez określenie postulowanego zakresu. Nie ma minimalnej wartości projektu i nic nie stoi na przeszkodzie żeby zgłosić mniejszy projekt, na przykład na kwotę 250 tys. zł. Doświadczenie pokazuje jednak, że liderzy preferują projekty droższe niż 250 tys. zł. Należy jednak zauważyć, że partycypacja mieszkańców w powstających na terenie Wrocławia inwestycjach realizowana jest nie tylko za pomocą WBO, ale też za pośrednictwem Funduszu Osiedlowego. W jego ramach została zarezerwowana kwota na inwestycje na każdym osiedlu, jest to program bardziej lokalny niż WBO i często realizowane są z niego mniejsze projekty.

11	<p>Zbyt lakoniczne opisy przy niektórych projektach, sprawiające, że głosujący nie są w stanie dowiedzieć się z nich, na co tak naprawdę głosują. Część projektów zgłaszanych do WBO posiada bardzo lakoniczny i krótki opis tego, co ma być ostatecznie realizowane. Np. pod hasłem „rewitalizacja skwerku”, „utworzenie parku”, „budowa ścieżki rowerowej”, „nasadzenia drzew” można ująć wiele różnych działań, które w różny sposób ingerują w przestrzeń i mogą oddziaływać na otoczenie mniej lub bardziej negatywnie. W zależności od poziomu wiedzy i zaangażowania Lidera, opisy mogą się skrajnie różnić szczegółowością. Dla porównania przykłady dwóch projektów z tej samej kategorii (zieleni i rekreacja), o takim samym budżecie: Projekt nr 7 WBO 2020 ZIELONO MI - Etap 2. Parki, tereny zielone i rekreacyjne. LIPA PIOTROWSKA, PAWŁOWICE, WIDAWA, SOŁTYSOWICE, POLANOWICE – POŚWIĘTNE – LIGOTA. – opis liczy ponad 2 tysiące znaków. Projekt nr 5 WBO 2020 Park HENRYKOWSKI - #KolejNaZieleń – etap 2 – opis liczy 269 znaków.</p> <p>Ilość informacji, na podstawie których jesteśmy w stanie ocenić wartość projektów jest nieporównywalna. Przy zbyt krótkich opisach, liczących kilka zdań, nie wiadomo do końca, na jakie konkretne rozwiązania się głosuje. Stoimy na stanowisku, że od Liderów należy wymagać przedstawienia bardziej rozbudowanego opisu, najlepiej z załącznikami (wizualizacje, mapy) – przy przygotowaniu takich załączników mogłyby pomagać konkretne jednostki urzędu np. w ramach specjalnie do tego celu zorganizowanych konsultacji i spotkań roboczych. Na takie konsultacje czy spotkania można by było zapraszać przedstawicieli Rad Osiedla, ale i ekspertów dziedzinowych czy organizacje pozarządowe. Wówczas Lider miałby już na etapie składania propozycji obraz możliwości ale i wyzwań stojących przed projektem. Ponadto warto uwagi po weryfikacji uwzględnić również w opisie projektów, a nie tylko jako osobne punkty. Jeśli uwagi są rozbudowane i w jakiś sposób zmieniają zakres prac, warto zmodyfikować opis, aby zachować jak największą przejrzystość. W trakcie głosowania większość mieszkańców opiera się bowiem na opisie, nie wczytując w uwagi.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Uwzględnienie uwagi naruszałoby art 5a, ust. 7 pkt 3) Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Zgodnie z nim mieszkańcy biorący udział w WBO mają prawo do zgłoszenia dowolnego projektu, jaki chcieliby żeby był zrealizowany przez gminę. Jeżeli projekt jest zgodny z prawem, wykonalny technicznie i spełnia wymogi formalne to urząd nie ma możliwości arbitralnie nie dopuścić go do głosowania. Wprowadzenie dodatkowych wymagań dotyczących opisu projektu stanowiłoby zbyt rygorystyczny formularz i ograniczałoby prawo do składania projektów. Projekt zgłaszany do WBO jest w rzeczywistości pomysłem. Musi być on na tyle przejrzysty aby jednostki miejskie mogły taki pomysł zweryfikować pod kątem przepisów i finansów. Każdy mieszkaniec ma możliwość skontaktowania się z liderem. Każdy mieszkaniec ma możliwość komentowania projektu. Każdy projekt może być opiniowany przez Radę Osiedla. Jeśli projekt na etapie weryfikacji zostanie uznany za szczególnie skomplikowany może po wybraniu do realizacji zostać poddany dodatkowym konsultacjom, które pozwolą doprecyzować jego zakres. Szczegóły projektu, dokumentacja wykonawcza są wykonywane dopiero po przekazaniu projektu do realizacji.</p>
12	<p>Wyłączenie z obszarów, na których dopuszczalne są projekty WBO, naturalnych terenów zielonych – należy dążyć do zwiększania ilości zieleni tam, gdzie jej brakuje (od osiedli deweloperskich po tereny przemysłowe), natomiast zaniechać „udostępniania” istniejących terenów zielonych, czyli doprowadzania ścieżek, placów zabaw, oświetlenia i innej infrastruktury, co nierzadko oznacza „oczyszczanie” z samosiewów, opadłych liści, martwego drewna, krzewów i ziołorośli (elementów kluczowych dla bioróżnorodności!) – jak pokazują dotychczasowe projekty niestety zawsze wiąże się to z pogorszeniem stanu środowiska przyrodniczego. „Chaszcze” i niekoszone trawniki są niezbędne do przetrwania wielu gatunków zwierząt, w tym ptaków. Tereny cechujące się wysoką bioróżnorodnością i bogactwem przyrody – zadrzewienia, parki, łąki, obszary na międzywalu, stawy i rowy, często wymagają wyłącznie uprzątnięcia z zalegających śmieci. Brak ścieżek nie oznacza braku dostępności tych terenów dla mieszkańców chcących zgłębiać świat przyrody i cieszyć się jej obecnością w otoczeniu. Jakiegokolwiek działania, prowadzone bez wstępnego zaopiniowania przyrodniczego, a dalej ścisłego nadzoru, kończą się zubożeniem i pogorszeniem jakości siedlisk i stopniowym zanikiem gatunków chronionych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Uwzględnienie uwagi naruszałoby art 5a Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Negatywna ocena projektu, zgodnie z ust. 7 pkt 3) ww. artykułu jest możliwa tylko w przypadku, gdy inwestycja jest niezgodna z przepisami, niewykonalna technicznie lub nie spełnia wymogów formalnych. Jeżeli tak nie jest, urząd ma obowiązek dopuścić projekt do głosowania. Arbitralne odrzucenie projektu byłoby sprzeczne z ustawą. W WBO 2020 były jednak przypadki, kiedy projekty zostały ocenione negatywnie ze względu na przepisy ochrony środowiska.</p>

13	weryfikacja przez zespół ds. WBO w UMW/radnych miejskich (jest Komisja ds. Osiedli i Partycypacji w RMW), czy projekt jest umieszczony we właściwej puli projektów osiedlowych lub ponadosiedlowych (teraz określa to lider i często dopasowuje swój projekt do potrzebnego budżetu, prognozy kwotowej, a nie tego, jaki rzeczywiście jest potencjalny zasięg oddziaływania projektu)	<p>Uwaga przyjęta</p> <p>Jest to już w tej chwili weryfikowane przez zespół oceniający projekty. Jednak pojęcie zasięgu oddziaływania danej inwestycji jest wartością niemierzalną i trudno tu określić precyzyjne granice. Dlatego kluczowe pozostaje wizja lidera, który przez odpowiedni opis i uzasadnienie ma największy wpływ na to w której grupie znajdzie się jego projekt. Pracownicy UMW sprawdzają, czy projekty znajdują się w odpowiednich progach i w przypadku ewidentnych pomyłek lub nadużyć są one przesuwane do właściwej kategorii.</p>
14	Liderzy, aktywiści WBO powinni mieć możliwość szkoleń z tworzenia projektów pod względem dokumentów strategicznych miasta, przede wszystkim strategii adaptacji Wrocławia do zmian klimatu.	<p>Uwaga przyjęta</p> <p>Tego typu działania realizujemy we Wrocławiu od drugiej edycji WBO czyli od 2014r. W przyszłej edycji WBO odbędzie się tzw. Szkoła Liderów, cykl szkoleń kierowanych do mieszkańców, którzy chcieliby zgłaszać projekty do WBO. Jednym z zagadnień będzie informacja o dokumentach strategicznych z którymi powinny być zgodne zgłaszane projekty.</p>
15	<p>Projekty bywają niezgodne z prawem/ dokumentami strategicznymi miasta. Przykład: projektant plaży miejskiej nad Odrą miał wprowadzić obowiązek dowiedzieć się, czy w miejscu projektu nie ma gatunków chronionych, ale nie zrobił tego (wierząc, że skoro ktoś zweryfikował projekt, to wszystko jest OK), wskutek czego zasypano modraszki z Czerwonej Księgi. Moc przykładów: na terenie porośniętym roślinnością wycina się krzewy i część drzew, żeby zrobić plac zabaw i siłownię na żwirze. Jest to niezgodne z MPA, które jest dokumentem strategicznym miasta (zostało przecież przyjęte przez RM) i godzi bezpośrednio w zdrowie mieszkańców.</p> <p>Postulat: Należy stworzyć mapę miejsc, w których WBO jest dopuszczalne. Wyłączone muszą być tereny zabytkowe i tereny zieleni naturalnej. WBO jest świetnym narzędziem do zazieleniania miasta tam, gdzie jest ono zabetonowane, ale zupełnie nie nadaje się do „udostępniania” terenów zieleni – jak dotąd wszystkie takie próby przyniosły opłakane skutki. Bioróżnorodne, bogate tereny, które wystarczyłoby posprzątać, zamieniają się w żwirowe pustynie i klepiska. Lepiej zmienić przy pomocy WBO np. tereny pofabryczne, a do ewentualnego udostępniania naturalnych terenów zieleni zawiązać przyrodników.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Projekty niezgodne z prawem lub dokumentami strategicznymi miasta już teraz nie są dopuszczone do głosowania. Istnieją też mapy miejsc w których można zgłaszać projekty WBO, są one dostępne na portalu Systemu Informacji Przestrzennej Wrocławia. Nie ma jednak możliwości nie dopuszczenia do głosowania projektu, który jest zgodny z prawem, a jedynie znajduje się na terenie zabytkowym lub zieleni naturalnej, byłoby to sprzeczne z zapisami Art 5a. ust. 7 pkt. 3) Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym</p>
16	<p>Co i ile przekracza? Wasze podsumowania weryfikacji są za ogólne. np. „Projekt przekracza kwotę przeznaczoną...”, ale nigdy z łaski swojej nie napiszecie o ile przekracza. I nawet nie dajecie sugestii, co ewentualnie usunąć, by się zmieścić w kwocie projektu. Krótko mówiąc zostawiacie lidera z wielkim znakiem zapytania – a niech się sam domyśli, i jak będzie miał szczęście to może trafi.</p> <p>Ps. Był Lider, mój kolega, i dostał odpowiedź zwrotną, że suma właśnie została przekroczona. Zmniejszył ilość elementów, a suma i tak została przekroczona. Skutek – projekt przepadł. Gdyby tak może wiedział, jak wy to dokładnie policzyliście – to by wiedział, co przeważało, i by to usunął. A tak, została mu tylko zabawa w ciuciubabkę...</p>	<p>Uwaga przyjęta</p> <p>lider po otrzymaniu informacji o jakichkolwiek uwagach do projektu może dopytać o szczegóły lub wnieść o sugestie które umożliwią jego realizację. Takie informacje może otrzymać na spotkaniu konsultacyjnym lub po kontakcie z operatorem WBO lub jednostką weryfikującą.</p>

<p>17 Brak weryfikacji projektu przed dopuszczeniem do głosowania pod kątem szkodliwości dla przyrody i zgodności z Ustawą o Ochronie Przyrody. Duża część zgłaszanych projektów WBO dotyczy miejsc cennych przyrodniczo, na których występują chronione gatunki. Liderzy działają w dobrej wierze, proponując utworzenie placu zabaw, zrewitalizowanie skweru, utworzenie parku. Mogą nie być świadomi tego, że na terenie, który uważają za nieużytek występują chronione gatunki owadów, a rewitalizacja skweru może wymagać wycięcia drzew lub prac ziemnych mogących uszkadzać korzenie. Ze względu na chęć podniesienia atrakcyjności zbiorników wodnych często postulowane jest czyszczenie brzegów z „chaszczy” lub zarybianie, szkodliwe dla płazów – a trzeba podkreślić, że niemal wszystkie zbiorniki wodne Wrocławia zasiedlone są przez chronione gatunki przedstawicieli tej gromady. Obecnie weryfikacja pod kątem przyrodniczym odbywa się najczęściej dopiero na etapie realizacji projektu. To powoduje w wielu przypadkach konflikty i problemy z realizacją projektu w takiej formie, w jakiej go przegłosowano. Zgodność z ustawą o ochronie przyrody powinna być sprawdzana na etapie weryfikacji projektów, aby ograniczyć ryzyko wystąpienia konfliktów przestrzennych. Projekt dopuszczony do głosowania powinien być zawsze zgodny z obowiązującym prawem oraz miejskim MPA. Wszelkie niezgodności powinny powodować albo zmianę zakresu prac (czyli zmianę w opisie projektu poddawanego pod głosowanie) albo jego odrzucenie.</p>	<p>Uwaga częściowo przyjęta</p> <p>Projekty dopuszczone do głosowania w WBO muszą być zawsze zgodne z obowiązującym prawem i strategiami przyjętymi przez Gminę Wrocław. Jednocześnie należy podkreślić, że zgłaszane do WBO projekty są w rzeczywistości pomysłami. Powinny być traktowane jako pewna idea. Nie ma takiej możliwości prawnej ani czasu by na tym etapie przybierały one formę dokumentacji wykonawczej, proponowały szczegółowe rozwiązania techniczne. Dopiero po wybraniu do realizacji, przygotowywana jest wymagana prawem dokumentacja. Mieszkańcy nie mają obowiązku posiadać kompetencji do przygotowania szczegółowych rozwiązań technicznych. Stanowiłoby to przeszkodę wykluczającą z udziału w WBO. Ewentualne odrzucenie projektu jako "szkodliwego dla przyrody" nie może odbywać się jedynie na podstawie arbitralnych kryteriów, lecz musi znaleźć odzwierciedlenie w przepisach. W innym przypadku złamany zostałby art. 5a ust. 7 pkt 3) Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Jednakże wskutek decyzji o przyjęciu niniejszej uwagi wszystkie projekty z kategorii "ZIELEN" (a nie tylko te budzące wątpliwości) będą na etapie weryfikacji dodatkowo przekazywane do oceny do Wydziału Środowiska i Rolnictwa UMW celem zbadania prawnych uwarunkowań ewentualnego negatywnego wpływu realizacji projektu na środowisko naturalne</p>
--	--

18	<p>Brak uwzględnienia zastanych w danym miejscu walorów przyrodniczych i zbyt radykalne podejście do rewitalizacji. Obecnie zbyt często pod hasłem „rewitalizacja” rozumie się całkowite oczyszczenie terenu i stworzenia „parku” z przystrzyżonym trawnikiem i ścieżkami poprowadzonymi jak od linijki. Takie podejście jest szkodliwe dla przyrody, powoduje także, że teren z założenia zielony tak naprawdę nie spełnia swojej biologicznej funkcji. Rewitalizacja i tworzenie nowych terenów zielonych i rekreacyjnych nie powinny odbywać się ze szkodą dla istniejących w danym miejscu zbiorowisk fauny i flory. Projekty powinny zakładać możliwie jak najmniejszą ingerencję w stan danego miejsca i adaptować istniejącą tam florę. Powinno być to weryfikowane jeszcze przed głosowaniem.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Zgodnie z Art 5a ust. 7 pkt 3) Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, w ramach budżetu obywatelskiego gmina ma obowiązek zrealizować każdy projekt zgłoszony przez mieszkańca, który jest zgodny z prawem, spełnia wymogi formalne, jest wykonalny technicznie i wygrał w głosowaniu mieszkańców. Stawianie dodatkowych wymogów zgłaszanym projektom byłoby więc niezgodne z ustawą.</p> <p>Należy podkreślić, że często zgłaszane do WBO projekty opisane są jedynie ogólnie, jako pewna idea. Wysoki stopień ogólności projektów czyni często niewykonalnym dokonanie dokładnych analiz dotyczących konkretnych gatunków już na etapie opiniowania. Możliwość taka, a w ślad za tym ustawowo uwarunkowana konieczność przeprowadzenia analiz, pojawia się dopiero na etapie opracowywania dokumentacji projektowej, w momencie pojawienia się w projekcie szczegółowych rozwiązań technicznych.</p>
19	<p>Konieczność opiniowania przez ekspertów-przyrodników projektów zgłaszanych do WBO przed ich przyjęciem do głosowania, to jest na etapie oceny, oraz uzależnienie pozytywnej oceny projektu od uwzględnienia w projekcie działań które nie będą szkodliwe dla gatunków chronionych i ich siedlisk (wymaga tego prawo polskie, m.in. ustawa o ochronie przyrody!). Ocena powinna być kompleksowa, uwzględniająca ekspertów wielu specjalności (botanicy, zoologzy). Liderzy projektów powinni otrzymać czas na dostosowanie projektów do zaleceń proprzyrodniczych, oraz możliwość komunikacji z ekspertami-przyrodnikami w celu zasięgnięcia opinii, zadawania pytań.</p>	<p>Uwaga częściowo przyjęta</p> <p>Wszystkie projekty zgłoszone do WBO są sprawdzane pod kątem zgodności z prawem. Służy temu dwuetapowa ocena projektów, podczas której są one oceniane przez gminne jednostki merytoryczne, zajmujące się na co dzień realizacją właściwych rzeczowo inwestycji. Dodatkowo każdy lider ma po drugim etapie oceny (w przypadku jej negatywnego wyniku) prawo do złożenia odwołania. Na etapie realizacji projektu, jeśli jest on szczególnie skomplikowany lub jego realizacja budzi duże emocje społeczne, możliwe jest przeprowadzenie konsultacji. Standardowo też każdy pomysł WBO ma przed realizacją przygotowywaną szczegółową i zgodną z prawem dokumentację.</p> <p>Jednakże wskutek decyzji o przyjęciu niniejszej uwagi wszystkie projekty z kategorii "ZIELEŃ" (a nie tylko te budzące wątpliwości) będą na etapie weryfikacji dodatkowo przekazywane do oceny do Wydziału Środowiska i Rolnictwa UMW celem zbadania prawnych uwarunkowań ewentualnego negatywnego wpływu realizacji projektu na środowisko naturalne</p>

20	<p>Konieczność opiniowania przez ekspertów-przyrodników projektów zgłaszanych do WBO przed ich przyjęciem do głosowania, to jest na etapie oceny, oraz uzależnienie pozytywnej oceny projektu od uwzględnienia w projekcie działań, które nie będą szkodliwe dla gatunków chronionych i ich siedlisk.</p>	<p>Uwaga częściowo przyjęta</p> <p>Wszystkie projekty zgłoszone do WBO są sprawdzane pod kątem zgodności z prawem. Służy temu dwuetapowa ocena projektów, podczas której są one oceniane przez gminne jednostki merytoryczne, zajmujące się na co dzień realizacją właściwych rzeczowo inwestycji. Dodatkowo każdy lider ma po drugim etapie oceny (w przypadku jej negatywnego wyniku) prawo do złożenia odwołania. Na etapie realizacji projektu, jeśli jest on szczególnie skomplikowany lub jego realizacja budzi duże emocje społeczne, możliwe jest przeprowadzenie konsultacji. Standardowo też każdy pomysł WBO ma przed realizacją przygotowywaną szczegółową i zgodną z prawem dokumentację.</p> <p>Ewentualne odrzucenie projektu jako "szkodliwego dla przyrody" nie może odbywać się jedynie na podstawie arbitralnych kryteriów, lecz musi znaleźć odzwierciedlenie w przepisach. W innym przypadku złamany zostałby art. 5a ust. 7 pkt 3) Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.</p> <p>Jednakże wskutek decyzji o przyjęciu niniejszej uwagi wszystkie projekty z kategorii "ZIELEŃ" (a nie tylko te budzące wątpliwości) będą na etapie weryfikacji dodatkowo przekazywane do oceny do Wydziału Środowiska i Rolnictwa UMW celem zbadania prawnych uwarunkowań ewentualnego negatywnego wpływu realizacji projektu na środowisko naturalne</p>
21	<p>Każdy projekt zgłoszony do WBO powinien być oceniany z uwzględnieniem wszystkich strategicznych dokumentów Gminy Wrocław. Tak by od samego początku minimalizować liczbę ewentualnych konfliktów przy realizacji po wygranej w głosowaniu.</p>	<p>Uwaga przyjęta</p> <p>Wszystkie projekty zgłoszone do WBO, zgodnie z § 2 ust. 2. pkt 1) i 3) Uchwały Rady Miejskiej Wrocławia nr LXII/1440/18 z dnia 13 września 2018 r. w sprawie Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego są sprawdzane pod kątem zgodności z prawem i przyjętymi strategiami Gminy Wrocław.</p>
22	<p>Każdy projekt zielony powinien być konsultowany z przyrodnikami pochodzącymi z zewnątrz np. wrocławskich uczelni wyższych. Dodatkowo warto rozważyć uwzględnienie opinii do projektów zielonych samorządu osiedlowego oraz rady społecznej ds. zieleni i ekologii przy prezydencie Wrocławia.</p>	<p>Uwaga częściowo przyjęta</p> <p>Każdy zainteresowany np. przyrodnik może już dziś zaopiniować dowolny projekt na stronie tego projektu. Opinie są widoczne dla decydentów czyli osób głosujących i mogą stać się dla nich ważną dyrektywą przy podejmowaniu decyzji. Natomiast sprzeczne z ideą równego dostępu do WBO dla wszystkich mieszkańców byłoby przyznanie niektórym grupom specjalnego statusu poprzez przyznanie im prawa do opiniowania projektów w specjalnym trybie. Stanowiłoby to defaworyzację innych środowisk.</p> <p>Rady Osiedli już teraz mogą opiniować wszystkie projekty zgłaszane do WBO, nie tylko te dotyczące zieleni. Opinia jest też umieszczana na stronie projektu i widoczna dla osób głosujących.</p>

23	<p>Uczestnicy kupują kota w worku. Oczywiście nie można wymagać gotowego projektu, ale znaczące zmienianie założeń w trakcie realizacji to złamanie umowy społecznej. Przykład:</p> <p>w Parku Grabiszyńskim 7000 osób poparło projekt oświetlenia Al. Romera i łącznika od Hallera do cmentarza, a dostaliśmy oświetlenie na Starym Cmentarzu i przy Strefie Biocenotycznej (jako osoba, która oddała swój głos na ten projekt, mając na uwadze potrzeby mieszkańców chodzących z Hallera na cmentarz i na Oporów, mogę śmiało powiedzieć, że jest to uczucie typu: zamawiasz widelec, dostajesz dodatkowo nóż – w plecach). Obywatele głosujący na powiększenie Parku Klecińskiego otrzymali restaurację w pakiecie. Aż strach głosować, bo nie wiadomo w zasadzie, co z tego wyniknie.</p> <p>Postulat: muszą zostać wyraźnie sprecyzowane „imponderabilia” projektu. Kształt alei może odbiegać od szkicu lidera, ale ma znaczenie, czy będzie to półmetrowej szerokości ścieżka gruntowa, czy trzymetrowa aleja mineralna z krawężnikami. Plan oświetlenia jednej alei nie może prowadzić do przerobienia jakiegoś terenu na dekorację bożonarodzeniowe, a park to nie grupa urządzeń dla użytkowników w różnym wieku na żwirze itd. Potrzebne są wyraźne, nieprzekraczalne ramy i definicje.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Zgodnie z Art 5a ust. 7 pkt 3) Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym mieszkańcy biorący udział w WBO mają prawo do zgłoszenia dowolnego projektu, jaki chcieliby, żeby został zrealizowany przez gminę. Jeżeli projekt jest zgodny z prawem i jest wykonalny technicznie i spełnia wymogi formalne to urząd nie ma możliwości arbitralnie nie dopuścić go do głosowania. Wprowadzenie dodatkowych wymagań dotyczących precyzji opisu stanowiłoby zbytni rygoryzm formularza i ograniczałoby prawo do składania projektów. Doprecyzowaniu opisów służy często etap oceny i konsultacji projektów, jednak jeżeli Lider utrzymuje jego lakoniczność (a projekt spełnia wszystkie wymogi formalne) to musi zostać dopuszczony do głosowania.</p> <p>Oświetlenie Parku Grabiszyńskiego zostało wykonane zgodnie z opisem projektu z WBO2016 i polegało na ustawieniu latarni parkowych przy Alei Romera oraz wzdłuż ścieżek prowadzących do Cmentarza Grabiszyńskiego i ul. Raclawickiej wzdłuż polan.</p> <p>Powiększenie Parku Klecińskiego jest realizowane w 100 % zgodnie zakresem złożonym przez Lidera do WBO (nr 406 WBO 2018), dodatkowo teren realizowany w ramach WBO jako park będzie powiększony o część sąsiedniej działki, a to wykracza poza zakres zgłoszony do WBO. W ramach projektu WBO nie powstaje też żadna restauracja.</p>
24	<p>Projektanci często nie wiedzą, co czynią. Niejednokrotnie zupełnie nie znają terenu i jego wartości. Projektują oderwany kawałek od-do „pod klienta”, bez jakiegokolwiek wpasowania go w otoczenie. Dodatkowym problemem jest to, że uważają rzeczonoego klienta za gawiedź rozkochaną w estetyce rodem z MacDonalda, który hołduje dewizie „im więcej atrakcji, tym lepiej”. Potem powstaje np. ścianka wspinaczkowa w Parku Grabiszyńskim, wyglądająca jak glut, który wpadł do szuflady z guzikami (bez złośliwości, naprawdę tak wygląda), rujnująca piękną oś widokową z bukiem-pomnikiem przyrody. Ta struktura może pasowałaby do betonu bloków, ale w parku jest zdecydowanie nie na miejscu. Do tego nie ma tam większego sensu, gdyż dużo większą korzyść dzieci odniosłyby z buszowania po samym parku i wspinania się na drzewa. Na placu tym poza glutem znajdują się nota bene dwa niemal identyczne drewniane domki – jeden stary, drugi nowy.... Postulat: Przed rozpoczęciem prac projektanci powinni odbyć trzy spacerki po okolicy, której ma dotyczyć projekt, z udziałem specjalistów – przyrodników i historyków oraz grupy mieszkańców. Rekonesans na miejscu też jest absolutnie niezbędny, żeby stwierdzić, czy np. najbliższa okolica nie jest już nasycona siłowniami (sama mam co najmniej 5 w odległości do 10 min spaceru), placami zabaw itp, co by w danym miejscu pozwalało zrobić coś mniejszego, ale za to niestandardowego, pasującego do otoczenia – np. grupę pieńków do skakania na skwerku.</p>	<p>Uwaga dotyczy realizacji inwestycji, została przekazana do jednostek realizujących.</p>

25	<p>Projektantom zależy na szybkim efekcie – w rezultacie jak za dotknięciem czarodziejskiej różdżki powstają rabaty na agrowókninie (które powinny być zakazane ze względu na MPA, ponieważ ograniczają rozrost roślinności i zwiększają spływ powierzchniowy – czy ktoś zastanawia się nas tym, że tak naprawdę pokrywamy hektary powierzchni miasta plastikiem?), spiętrzenia drogiej małej architektury i nasadzenia, które wprowadzie w pierwszej chwili robią bardzo atrakcyjne wrażenie, ale nie utrzymują się. Postulat: projekty WBO muszą stosować zieleń okrywową, a przy zakładaniu rabat należy wykorzystywać materiały ulegające rozkładowi, np.karton z recyklingu. Projektować trzeba na dekady, a nie na dzień otwarcia. Dobór roślin musi podlegać weryfikacji przez doświadczonego ogrodnika/pracownika firmy pielęgnującej zieleń z długim stażem- kogoś, kto rzeczywiście od dawna babrze się w ziemi.</p>	<p>Uwaga dotyczy realizacji inwestycji, została przekazana do jednostek realizujących.</p>
26	<p>Proces projektowania odbywa się w oderwaniu projektantów od mieszkańców, którzy na dany projekt głosowali (lider nie jest przecież telepatą i nie jest w stanie wychwycić wszystkich oczekiwań, które towarzyszyły głosowaniu na jego projekt). Kiedy projekt jest gotowy, zmiany są niemożliwe, bo kto by je miał finansować. W efekcie głosujący są często głęboko rozczarowani wynikiem. Postulat: osoby, które głosowały na dany projekt, muszą być upoważnione do monitoringu procesu projektowego (konsultacje, kontakt mailowy, strona internetowa pozwalająca śledzić postępy prac). Warto też zebrać ich opinie po zakończeniu realizacji – czy są zadowoleni? Pozwoliłoby to na znaczne udoskonalenie zasad WBO</p>	<p>Uwaga częściowo przyjęta</p> <p>Jednostki realizujące są w stałym kontakcie z Liderem, który jest reprezentantem mieszkańców głosujących na projekt. W przypadku wielu projektów przeprowadzane są dodatkowe konsultacje przeznaczone specjalnie dla mieszkańców, których dany projekt w sposób szczególny dotyczy. Na stronie internetowej WBO znajduje się aktualizowana informacja o postępach realizacji wszystkich projektów, w konkretnych przypadkach można też kontaktować się z Liderem, WSS albo bezpośrednio jednostką realizującą.</p>
27	<p>Lider projektu bywa stawiany przed ultimatum „albo robimy po naszymu, albo wcale”. Przykład: latarnie w Parku Grabiszyńskim, projekt p. (...). Postulat: Lider włożył dużo serca, sił, pracy, zna dzielnicę, przekonał mieszkańców do swojej wizji– szanujmy go.</p>	<p>Uwaga dotyczy realizacji inwestycji, została przekazana do jednostek realizujących. W niektórych przypadkach Lider musi zaakceptować ograniczenia wynikające z budżetu lub szczególnych przepisów dotyczących danej inwestycji albo uwarunkowań przyrodniczych.</p>

28	<p>Rozbieżności między początkowymi założeniami projektu przedstawionego przez Lidera i wybranego w głosowaniu, a końcową realizacją. Zdarza się, że w trakcie tworzenia dokumentacji projektowej okazuje się, że część założeń pierwotnego projektu WBO z różnych względów nie może zostać zrealizowana lub też odwrotnie – na etapie projektowym pojawiają się elementy nieuwzględnione w propozycji złożonej przez Lidera. Problem pojawia się, kiedy modyfikacje zakresu działań stoją w sprzeczności z motywem, stojącym za zgłoszonym projektem –</p> <p>przykładowo: jeżeli projekt zakłada oświetlenie konkretnej alejki w parku to wprowadzenie oświetlenia w dodatkowych miejscach może zaburzać fotoperiod w miejscach przyrodniczo cennych, na zachowaniu których mieszkańcom zależy. W efekcie mieszkańcy mają prawo czuć się niezadowoleni z ostatecznego kształtu projektu. W związku z tym projekty powinny być weryfikowane w taki sposób, aby trafiły do głosowania już w kształcie i zakresie możliwym do realizacji, a znaczące zmiany powinny być wprowadzane przed przystąpieniem do głosowania.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Projekty zgłaszane do WBO należy traktować jako pomysły. Nie stanowi to wady formalnej, ponieważ mieszkańcy nie mają obowiązku posiadać kompetencji do przygotowania szczegółowych rozwiązań technicznych. Stanowiłoby to przeszkodę wykluczającą z udziału w WBO znaczną część mieszkańców Wrocławia. Dopiero po wybraniu do realizacji, przygotowana jest szczegółowa dokumentacja. Na tym etapie możliwe są do wychwycenia wszelkie dodatkowe uwarunkowania o których wcześniej nie było wiadomo.</p> <p>Oświetlenie Parku Grabiszyńskiego zostało wykonane zgodnie z opisem projektu z WBO2016 i polegało na ustawieniu latarni parkowych przy Alei Romera oraz wzdłuż ścieżek prowadzących do Cmentarza Grabiszyńskiego i ul. Raclawickiej wzdłuż polan.</p>
29	<p>Wszystkie transparentne, lustrzane i refleksyjne elementy powstające w ramach projektów WBO powinny być odpowiednio zabezpieczone przed ptasimi kolizjami. Na etapie projektowania takich inwestycji niezbędna jest opinia eksperta, doświadczonego w tematyce minimalizowania liczby ptasich kolizji ze szkłem.</p>	<p>Uwaga przyjęta</p> <p>Uwaga dotyczy realizacji inwestycji, zostanie przekazana do jednostek realizujących. Toalety w parkach, montowane ze środków WBO, są zaprojektowane w taki sposób, żeby były bezpieczne dla ptaków.</p>
30	<p>Inwestycje przewidziane w ramach WBO nie powinny zanieczyszczać sztucznym światłem nocnej przestrzeni miasta. W szczególności dotyczy to zielonych enklaw Wrocławia. Dla awifauny niebezpieczeństwo stanowią przede wszystkim oszklone elementy infrastruktury, oświetlone światłem zewnętrznym lub wewnętrznym. Tam gdzie to konieczne, zaleca się stosowanie ukierunkowanego stożka światła, czujników ruchu i energooszczędnych źródeł światła. Podczas projektowania inwestycji w których przewiduje się zastosowanie nocnego oświetlenia niezbędna jest opinia ekspercka.</p>	<p>Uwaga częściowo przyjęta</p> <p>Zgodnie z Art 5a Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym mieszkańcy biorący udział w WBO mają prawo do zgłoszenia dowolnego projektu, jaki chcieliby żeby został zrealizowany ze środków gminnych. Jeżeli projekt jest zgodny z prawem, jest wykonalny technicznie i spełnia wymogi formalne to urząd nie ma możliwości arbitralnie nie dopuścić go do głosowania. Wprowadzenie dodatkowych, obostrzeń niż te wynikające z przepisów prawa stanowiłoby zbyt rygorystyczny formularz i ograniczałoby prawo do składania projektów. Uwaga w części dotyczy realizacji inwestycji i zostanie przekazana do jednostek realizujących.</p>

31	Wnioskujemy o wprowadzenie w WBO kryterium klimatycznego. Skoro Rada Miejska stwierdziła, że "uznaje za niezbędne przyspieszenie działań na rzecz ochrony klimatu i uczynnienie ich priorytetem polityki miejskiej we Wrocławiu", to wszystkie działania urzędu muszą być z tym spójne. Dlatego projekty WBO nie mogą powodować zwiększenia emisji CO2 lub wpływać negatywnie na adaptację do zmian klimatycznych. To kryterium powinno być uwzględnione w regulaminie WBO i stać się częścią ewaluacji projektów przez urząd.	Uwaga częściowo przyjęta Wszystkie projekty zgłoszone do WBO, zgodnie z § 2 ust. 2. pkt 1) i 3) Uchwały Rady Miejskiej Wrocławia nr LXII/1440/18 z dnia 13 września 2018 r. w sprawie Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego są sprawdzane pod kątem zgodności z prawem i przyjętymi strategiami Gminy Wrocław. Jednocześnie, zgodnie z Art 5a ust. 7 pkt 3) Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym mieszkańcy biorący udział w WBO mają prawo do zgłoszenia dowolnego projektu, jaki chcieliby żeby został zrealizowany ze środków gminnych. Jeżeli projekt jest zgodny z prawem, wykonalny technicznie i spełnia wymogi formalne to urząd nie ma prawnej możliwości arbitralnie nie dopuścić go do głosowania. Wprowadzenie dodatkowych obostrzeń niż te wynikające z przepisów ograniczałoby możliwość składania projektów, a tym samym naruszałoby prawo i samą ideę budżetu obywatelskiego jako narzędzia demokracji bezpośredniej. Ewentualne odrzucenie projektu jako "szkodliwego dla klimatu" nie może odbywać się jedynie na podstawie arbitralnych kryteriów, lecz musi znaleźć odzwierciedlenie w przepisach.
32	wniosek o przesyłanie liderom zwycięskich projektów informacji, która jednostka miejska i jaka osoba będzie prowadziła ich projekt oraz jaki jest planowany ogólny harmonogram prac	Uwaga przyjęta Po rozdysponowaniu wygranych projektów do jednostek realizujących te kontaktują się z Liderami i ustalają szczegóły współpracy. Dodatkowo, niezależnie od powyższego, WSS będzie przekazywał liderom informacje o jednostce realizującej.
33	wylimitować głosowanie przez niemowlęta (jest to możliwe, w innych miastach wprowadzono ograniczenie wiekowe)	Uwaga nieuwzględniona Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w Art. 5a nie wprowadza cenzusu wiekowego, więc nie możemy w zasadach ograniczać możliwości uczestnictwa w WBO ze względu na wiek.
34	zwiększenie dostępności głosowania dla osób starszych, np. poprzez mobilne punkty do głosowania w CAL-ach, klubach seniora, bibliotekach oraz zapewnienie pomocy asystenta (tak jak to jest np. w przypadku programu Zmień Piec).	Uwaga przyjęta W zależności od sytuacji epidemicznej podejmiemy działania zwiększając dostępność dla seniorów
35	3-tygodniowe tablice plastikowe. Proponuję, na okres ok. 3 tygodni, ustawienie dużych, plastikowych tablic – najlepiej przy przystankach, w parkach, obok Kościołów czy najważniejszych punktach na osiedlu – by można było na nich swobodnie zawiesić swój projekt, nie obawiając się straży miejskiej. Tablice oczywiście będą mieć na górze wygrawerowany duży napis WBO 2021. Na dole tablic mogą znajdować się przegródki, w których można będzie znaleźć kopię czy miniaturkę plakatu i zabrać do domu. Albo plakaty będą już wewnątrz tych tablic, kiedy będziecie je stawiać, a poszczególni liderzy będą po prostu dokładać plakaty do zabrania do domu w owych przegródkach. Kiedy bowiem przychodzi głosowanie, wielkie plakaty WBO i tak są zawieszane na przystankach, więc co stoi na przeszkodzie, by postawić i tam tablice? Jak WBO się kończy, duże plakaty są zrywane, więc można by i przy okazji zabrać i tablice.	Uwaga przyjęta Na każdym osiedlu istnieją zarządzane przez Rady tablice osiedlowe, w celu ich wykorzystania do promocji projektów WBO zachęcamy do kontaktu z Radami Osiedli.

36	<p>Wnoskujemy o przeciwdziałanie komercjalizacji, szczególnie z wykorzystaniem środków publicznych na promocję. Wrocławski budżet dopadł komercjalizacja i można napisać, że to proces. Ale istnieje też podejrzenie, że urząd i prezydent obserwują ten proces, nic z tym nie robiąc, bo z punktu widzenia magistratu w WBO dzieje się dużo i jest przysłowiowy "ferment". Niestety gubi się idee, by ten 4 tygodniowy ferment stał się czymś więcej, np początkiem lokalnego NGO, rzeszy mieszkańców zaangażowanych w konsultacje miejskie itp. Kuriozalnym jest wydawanie publicznych pieniędzy na promowanie głosowania na dane projekty, a z taką sytuacją mieliśmy do czynienia w tym roku. W promocję zaangażowała się jedna z miejskich spółek.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Publiczne środki wydawane są na promocję idei WBO i samego procesu na etapie zgłaszania projektów i głosowania. Nadzorujący proces Wydział Partycypacji Społecznej dba o to aby nie faworyzować żadnego z projektów. Ich promocja leży po stronie liderów.</p>
37	<p>Wnoskujemy o oddanie szacunku liderom i mieszkańcom przy informowaniu o postępach prac przy inwestycjach z WBO. Wygrany projekt w WBO to duma całej społeczności lokalnej, traktuje go jak swoją inwestycję, a w przyszłości dba i dogłada. Miasto powinno o tym pamiętać. Dzisiaj pojawiają się posty na FB, gdzie prezydent chwali się rozpoczętą pracą i prowadzi narrację, że to miasto zaczyna/kończy budowę danego projektu. Dlaczego nie pamięta się przy tej okazji o danej społeczności lokalnej? Dlaczego często pomija się fakt, że jest to projekt WBO? Oczywiście, że jest to inwestycja miejska, w którą zaangażowane są jednostki miejskie, ale warto pamiętać o "cichych bohaterach" tych inwestycji czyli mieszkańcach. Należy zwracać większą uwagę na przekaz dotyczący narracji. Docenienie społeczności lokalnej jest też docenieniem rangi WBO.</p>	<p>Uwaga przyjęta</p> <p>Na bieżąco informujemy o postępach w realizacji projektów. Informacje o tym pojawiają się na stronie WWW, w mediach społecznościowych i innych periodykach urzędu.</p>
38	<p>Opieka mediatorów przy realizacji projektów, które coraz częściej budzą kontrowersje, przy jednoczesnej współpracy z samorządem osiedlowym oraz oczywiście liderem projektu.</p>	<p>Uwaga przyjęta</p> <p>Urząd korzysta w razie konieczności z pomocy zewnętrznych mediatorów.</p>
39	<p>Utworzyć w radach osiedli sekcję zajmującą się wyłącznie WBO. Są takie rady, które jak się do nich przyjdzie z projektem, wybałuszają oczy – a co to jest to Wbo? Wcale się nie interesują, lekceważą. Niektórzy nawet z zimną krwią zwodzą i obiecują złote góry – obiecanki cacanki, a głupiemu radość. Są przyjaciółmi, ale dopóki dopóty nie zamknie się za sobą drzwi. A nawet doprowadzają do łez (tak...znam taki przypadek i przez to straciliście kolejnego lidera),. Ale jak mi życie znane, zamiast wziąć sobie to do serca, wyśmiejecie się zapewne sami do łez i uznacie to za dobry dowcip. Cóż niedojrzałość, to w końcu jedna z współczesnych wad naszego narodu.</p> <p>...I jeszcze są tacy, którzy mówią wprost, że mają te projekty gdzieś. Ale nie dlatego, że mają je gdzieś, ale dlatego, że jak większość liderów, sami są radnymi, więc z racji rzeczy, cudze pomysły ich nie obchodzą, ...a szkoda, zwykły szary człowiek też może mieć coś interesującego do zaoferowania.</p>	<p>Uwaga przyjęta</p> <p>Decyzja w tej sprawie należy do poszczególnych Rad Osiedli. Postulat został przekazany do RO</p>

<p>40 Po co wam tak naprawdę zależy na dużej liczbie liderów? Premia? Nagrody? Proszę może spojrzeć na ten problem z drugiej strony. Jest prawie ponad 800 liderów, a zwycięża tylko 4 w projektach ogólnomiejskich (jeszcze ze 2 lata temu), teraz niby 8, ale to za wiele nie zmienia. To jak zabawa w totolotka. Możesz wysłać kupon codziennie, a nigdy nie wygrać. A jeśli nawet wygrasz, to po ilu.....latach? Żeby zrobić projekt trzeba się dużo namęczyć: sformułować tekst w miarę logicznie i gramatycznie (a to czasem zajmuje kilka dni). Przekalkulować finansowo, by się zmieścić w waszych założeniach (2mln, 750 000, itp.) - a nie zawsze się trafi, pomimo licznych pomocy internetowych czy Wbo-wskich, bo macie jakiś swój nieznaną nikomu wewnętrzny przelicznik. Zebrać materiały – co dużo zajmuje w internecie albo w bibliotece. Starasz się, a potem wszystko idzie fiaskiem, bo nagle się okazuje, że 1 weryfikacja się nie powiodła, potem 2. A jeśli nawet uda się wszystko przejść pomyślnie, to potem, ile trzeba się namęczyć, by zdobyć wyborców. Jeden zgodzi się łatwo, z 2 się trzeba użerać. Jeden lider ma chociaż szczęście, bo jest grupa ludzi, którzy go wspierają, a drugi nawet tego nie ma – jest zupełnie sam. A nieraz ile kasy trzeba wyłożyć na druk plakatów i czas, by je porozwieszać – nie mówiąc o ciągłym strachu, czy przypadkiem nie natchnie się na straż miejską. Albowiem jedni ryzykują, a drudzy wolą się nie narażać – ewentualne 500 zł stracić, jeśli ktoś ma rodzinę, to byłaby głupota. Tak czy siak, dużo z tymi projektami jest zachodu. I kiedy raz nie wyjdzie, 2 czy 3 to człowiek się zniechęca, kiedy jak powtarzam, to jak gra w totolotka – cała polska gra, a wygrywa tylko jeden. Każdy ludzi się co roku, że to Ja właśnie będę tym szczęśliwcem, ale tylko oszukiwanie samego siebie.</p>	<p>Uwaga nie zawiera postulatu, niemożliwe jest merytoryczne odniesienie się do niej. WBO jest świetnym przykładem demokracji bezpośredniej, dzięki któremu mieszkańcy mają bezpośredni wpływ na inwestycje w ich bezpośrednim otoczeniu. Z tego względu dużą liczbę liderów i głosujących należy uznać za zjawisko jak najbardziej pozytywne.</p>
--	--